

19 juni 2024

a24-0182

MR/JG

Landsbygds- och infrastruktur-
departementet
103 33 Stockholm

LI2024/00903

Yttrande över Ds 2024:5 - *Sociala grundvillkor i den gemensamma jordbrukspolitiken*

Kommunal har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad utredning och framför följande synpunkter:

Förbundet är positiv till förslagen om att sociala grundvillkor ska vara kopplade till ramdirektivet och det andra särdirektivet respektive arbetsvillkorsdirektivet. Förbundet är däremot negativ till utredningens förslag på kontrollfunktion och process för utkrävande av ersättning. Det kommer att innebära att få aktörer har möjlighet att driva dessa tids- och resurskrävande processer. Att efter beslut eller dom dessutom överlåta till länsstyrelserna att fatta beslutet om ett eventuellt avdrag av bidraget till arbetsgivaren.

Förbundet saknar också förslag på en tydlig struktur för uppföljning av de sociala villkoren avseende arbetsmiljö och anställningsvillkor samt en transparent hantering av missbrukande stödmottagare. Det riskerar att göra utredningens förslag verkningslösa. När risken för upptäckt är låg kommer arbetsgivare som missköter sig att fortsätta att utnyttja sina anställda samtidigt som de erhåller EU-bidrag till sin verksamhet.

Nedan följer förbundets synpunkter på ett urval av utredningens förslag.

3.9 Verkställbara beslut om överträdelse

Kommunal anser att utredningens förslag kan stärka arbetstagarens villkor och trygghet på arbetsplatsen avseende både arbetsmiljö och arbetsvillkoren. Samtidigt har de villkor som utredningen redovisar inte förutsättningar att verkställa sanktioner för arbetsgivare som missbrukar sociala villkor på en arbetsplats. Systemet skulle därmed endast skydda de anställda i ett preventivt syfte.

Förbundet är även kritiskt till att möjligheten till beslut om sanktioner mot arbetsgivare endast ska vara möjligt när de arbetsrättsliga villkoren efter att dom vunnit laga kraft i arbetsdomstol eller tingsrätt. Förfarings sättet kommer endast att resultera i mindre effekter för arbetsgivare som gör sig skyldiga till överträdelser. När det gäller de ärenden som fackföreningar driver för medlemmar görs i princip alltid en uppgörelse innan förhandling och slutgiltig dom i Arbetsdomstolen. Kommunal driver ärenden för sina medlemmar och deras arbetsvillkor och har därför inget egenintresse att verka för att en arbetsgivare ska få helt eller delvis indraget bidrag.

3.10.5 Sammanläggning av procentsatser och andra tillämpningsfrågor

Kommunal ifrågasätter förslaget till olika procentsatser. Det gäller särskilt de lägre procentsatserna som troligtvis saknar preventiv effekt på arbetsgivarnas agerande.

5.4 Konsekvenser för arbetsmarknadens parter

Under en längre tid har Kommunal genom sitt engagemang i den europeiska fackliga organisationen EFFAT arbetat för att ta fram de sociala villkor för arbetstagare inom lantbruket som nu ska implementeras i EU:s olika medlemsstater. Syftet med dessa sociala villkor är att säkerställa arbetstagarnas villkor på arbetsplatserna när det gäller arbetsmiljö och andra arbetsvillkor.

Förbundet ser samtidigt att villkoren inom lantbruket är svåra att kontrollera, med många små arbetsplatser med få anställda och arbetsgivare med bristande kunskaper i ledarskap och arbetsrätt. Det innebär risk för omfattande brister i arbetsmiljöarbetet, dokumentation i form av anställningsbevis och efterlevnaden av reglerar om arbetstid och schema mellan arbetsgivare och arbetstagare. Kommunal välkomnar därför utredningens förslag om ett stärkt skydd för arbetstagare anställda hos arbetsgivare som erhåller EU-bidrag.

Vänliga hälsningar
Kommunal

Malin Ragnegård
Förbundsordförande

Jörgen Gustavsson
Förbundsombudsman